

**Raport z monitoringu realizacji w 2023 roku
Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
Miasta Dębica na lata 2022 – 2027**

Dębica, czerwiec 2024

Spis treści

1. Wprowadzenie	3
2. Uwarunkowania zewnętrzne wdrażania strategii.....	4
3. Ogólna charakterystyka sytuacji społeczno - gospodarczej w mieście Dębica	4
4. Realizacja założeń Strategii w kontekście obranych celów i działań	6
5. Podsumowanie	17

1. Wprowadzenie

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Dębica na lata 2022-2027 została przyjęta Uchwałą Nr LIV/408/2022 Rady Miejskiej w Dębicy z dnia 28 stycznia 2022 roku. Powyższy dokument zawiera cztery istotne priorytety i cele strategiczne w oparciu o które został przeprowadzony monitoring:

Priorytet I. Osoby starsze, długotrwale chore i z niepełnosprawnością.

Cel strategiczny 1. Budowanie zintegrowanego systemu wsparcia seniorów, osób długotrwale chorych i osób z niepełnosprawnością.

Priorytet II. Rodzina.

Cel strategiczny 2. Zintegrowany system wsparcia i opieki nad dzieckiem i rodziną.

Priorytet III . Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

Cel strategiczny 3. Wspieranie osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Priorytet IV. Problem przemocy w rodzinie.

Cel strategiczny 4. Zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie i zjawiska uzależnień.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Dębica na lata 2022-2027 w swoich zapisach zakłada coroczny monitoring realizacji założeń dokumentu, polegający na gromadzeniu i analizie danych dotyczących realizacji celów strategicznych Strategii. Przedstawiony monitoring zawiera dane za 2023 rok i obejmuje swym zasięgiem miasto Dębica.

Monitoring ma na celu sprawdzenie i ocenę skuteczności realizacji działań strategicznych i ustalenie, jakie należy podjąć środki zaradcze czy nowe działania, by zrealizować postawione cele. Celem monitoringu jest zatem zapewnienie zgodności wdrażania zapisów strategicznych z wcześniejszymi założeniami.

Podmiotem odpowiedzialnym za monitoring wskaźników jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy. Raport z realizacji Strategii powinien być zrealizowany do końca czerwca roku następującego po roku, za który opracowywany jest raport.

Zawarte w niniejszym raporcie informacje mają ułatwić ocenę stopnia realizacji przyjętych w Strategii celów oraz wskazać, jakie działania wymagają podjęcia lub korekty w kontekście obranych założeń strategicznych.

Niniejszy dokument to raport z monitoringu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Dębica na lata 2022-2027 za rok 2023 obejmujący swoim zasięgiem miasto Dębica.

Źródła informacji, jakie wykorzystano podczas opracowywania raportu to: sprawozdanie roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i w usługach za I-XII 2023 r. MOPS w Dębicy; sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębicy za 2023 r., raport o stanie gminy Miasta Dębica za 2023 rok, dane dostarczone przez komórki organizacyjne Urzędu Miejskiego, placówki oświatowe, Powiatowy Urząd Pracy w Dębicy, Komendę Powiatową Policji w Dębicy; Zakład Karny w Dębicy; informacje z oficjalnego serwisu internetowego www.debica.pl.

Zawarte w niniejszym raporcie informacje mają ułatwić ocenę stopnia realizacji przyjętych w Strategii celów oraz wskazać, jakie działania wymagają podjęcia, intensyfikacji lub korekty w kontekście obranych założeń strategicznych.

2. Uwarunkowania zewnętrzne wdrażania strategii

W kontekście uwarunkowań zewnętrznych realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Dębica na lata 2022-2027 należy wspomnieć o szeregu zjawisk, które w dużym stopniu wpłynęły na obszar polityki społecznej w polskich samorządach w 2023 roku. Wylania się tutaj: kryzys energetyczny, dystrybucja węgla, inflacja, to tylko niektóre sprawy, z którymi w 2023 r. musiały zmierzyć się samorządy.

Od 1 listopada 2023 roku weszła w życie znowelizowana ustawa o pomocy społecznej, która wprowadziła m.in. usługi sąsiedzkie oraz usługi wsparcia krótkoterminowego.

Znowelizowana ustawa o pomocy społecznej wprowadza usługi sąsiedzkie jako nową formę wsparcia realizowaną w środowisku osób potrzebujących.

Ustawa wprowadza też usługi pobytu krótkoterminowego w domach pomocy społecznej, które mogą być realizowane w formie dziennej lub całodobowej. Samorządy, które wyznaczają DPS-y, do świadczenia tego rodzaju usługi, muszą dostosować budynek, np. wyodrębnić osobną salę do odpoczynku oraz szatnię i sanitariaty. Do realizacji opieki krótkoterminowej musi też zostać wydzielony lub dodatkowo zatrudniony personel.

Nowe przepisy przekształcają mieszkania chronione w mieszkania treningowe oraz mieszkania wspomagane.

Realizacja nowego zadania – Dodatek gazowy czyli refundacja podatku VAT od opłaconej faktury paliw gazowych, w ramach działań tarczy antyinflacyjnej.

W minionym roku uchwalono, że od stycznia 2024 świadczenie 500 plus zostało zwaloryzowane o 300 zł i wypłacane w formie świadczenia 800 plus.

3. Ogólna charakterystyka sytuacji społeczno - gospodarczej w mieście Dębica

W 2023 roku, według danych z rejestru mieszkańców Dębicy, liczba osób zameldowanych na pobyt stały wynosiła 42 188. Spośród nich 22 028 to kobiety (52,21%), a 20 160 to mężczyźni (47,79%). Mieszkańców zameldowanych na pobyt czasowy było 691, w tym 250 kobiet i 441 mężczyzn. W ciągu tego roku na pobyt stały zameldowało się 417 osób, podczas gdy wymeldowało się 779 osób, w tym 26 poza granice kraju. Dodatkowo, w 2023 roku, wydano 3 803 dowody osobiste¹.

---

¹ Raport o Stanie Gminy Miasta Dębica za 2023 r. str. 10

Struktura ludności mieszkańców Dębicy w minionym roku przedstawiała się następująco: osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 17,81%, osoby w wieku produkcyjnym 57,28%, a w wieku poprodukcyjnym 25,91%. W roku 2023 liczba ludności spadła o 1,18% w porównaniu do roku poprzedniego².

Należy zauważyć, że podobnie jak w całym kraju, także w mieście Dębica zauważalne jest zjawisko starzenia się społeczeństwa. Na przestrzeni ostatnich pięciu lat zaobserwować można wzrost liczby osób w starszym wieku i ich udziału w ogólnej liczbie ludności (2018r. – 21,72%, 2019r. – 22,73%, 2020r. – 25,95%, 2021r. – 22,95%, 2022r. – 25,42%).

O kondycji gospodarczej miasta mogą świadczyć takie czynniki jak nasycenie podmiotami gospodarki narodowej, stan bezrobocia oraz liczba pracujących mieszkańców.

Analiza sytuacji gospodarczej i rozwoju przedsiębiorczości w Gminie Miasta Dębica za lata 2014-2020, według danych zaktualizowanych na dzień 31 grudnia 2023 roku, wskazuje, że Dębica zajmuje prestiżową piątą pozycję wśród regionalnych biegunów wzrostu. Wynik ten odnosi się do działań podejmowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego województwa podkarpackiego, co podkreśla znaczącą rolę miasta w stymulowaniu lokalnej gospodarki³.

W Dębicy, pod względem rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej, najwięcej podmiotów deklaroowało działalność w sektorze handlu oraz naprawy pojazdów samochodowych, stanowiących 1 040 podmiotów, co odpowiada 21,6% ogółu zarejestrowanych. Na drugim miejscu uplasowały się przedsiębiorstwa z sektora budownictwa – 578 podmiotów (12% ogółu), a trzecie miejsce zajęły przedsiębiorstwa z sektora działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej – 570 podmiotów (11,9% ogółu). Specjalizacje takie jak przetwórstwo przemysłowe oraz transport i gospodarka magazynowa stanowiły odpowiednio 9,5% i 7,8% ogółu podmiotów. Największy wzrost procentowy w skali roku odnotowano w sekcjach działalności finansowej i ubezpieczeniowej (o 12,1%), informacji i komunikacji (o 11,5%) oraz obsługi rynku nieruchomości (o 6,2%). Natomiast spadek zanotowano w działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej (o 1,6%) oraz w handlu i naprawie pojazdów samochodowych (o 0,9%).

W 2023 roku odnotowano niewielki wzrost ogólnej liczby bezrobotnych w Dębicy, zwiększając się o łącznie 32 osoby. W porównaniu do poprzedniego roku, liczba bezrobotnych mężczyzn wzrosła o 32 osoby, podczas gdy liczba bezrobotnych kobiet pozostała bez zmian. Największą grupę bezrobotnych stanowiły osoby w wieku 35-44 lat, których było łącznie 253. Biorąc pod uwagę kwalifikacje zawodowe, najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych stanowiły osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym, których liczba wynosiła 235 osób⁴.

Należy tu nadmienić, że bezrobotni mieszkańcy aktywnie korzystali z form aktywizacji zawodowej organizowanej przez Powiatowy Urząd Pracy w Dębicy (869 osób podjęło prace niesubsydiowane, 174 osoby podjęło prace subsydiowane, 13 osób skorzystało z szkoleń, 62 osoby rozpoczęło staże, 11 osób uczestniczyło w pracach społecznie użytecznych).

---

² Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 r., str. 3.

³ Raport o Stanie Gminy Miasta Dębica za 2023 r. str. 68.

⁴ Raport o Stanie Gminy Miasta Dębica za 2023 r. str. 71.

W 2023 roku liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej utrzymywała się na podobnym poziomie w porównaniu do roku poprzedniego (2022r. – 836 rodzin, 2023r. – 837 rodzin). Poprawa sytuacji socjalno-bytowej rodzin nie oznacza braku problemów i wyzwań. Ze statystyk MOPS w Dębicy wynika, że nadal dość istotna grupa mieszkańców korzysta ze wsparcia.

W 2023 roku dominującymi powodami korzystania z pomocy społecznej w gminie były: ubóstwo (460 rodzin), długotrwała lub ciężka choroba (460 rodzin), niepełnosprawność (333 rodziny), bezrobocie (301 rodzin), bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (64 rodzin), potrzeba ochrony macierzyństwa (60 rodzin) oraz bezdomność (57 osób)⁵.

Pozostałe powody udzielania pomocy mieszkańcom w statystykach występują sporadycznie, tak jak alkoholizm, sieroctwo i trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego. Nie oznacza to jednak, że rodziny ich nie doświadczają.

Wśród najistotniejszych problemów, według członków Zespołu ds. monitoringu Strategii, należy również wskazać ubóstwo, które w szczególności spowodowane jest biernością zawodową, niewystarczającą liczbą miejsc pracy na terenie gminy, bezradnością i postawą roszczeniową mieszkańców, brakiem chęci do pracy, bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i brak pozytywnych wzorców, a także choroby i niepełnosprawność oraz związane z nimi trudności w dostępie do świadczeń rehabilitacyjnych i specjalistów.

To, na co należy szczególnie zwrócić uwagę, to roszczeniowość wielu środowisk, rozluźnienie więzi społecznych oraz osłabianie tradycyjnych wzorców i norm w zakresie wychowania.

Warto także zwrócić uwagę na wyzwania związane ze zmianami w strukturze demograficznej gminy. Zjawisko starzenia się społeczeństwa oznacza nie tylko wzrost liczby i odsetka osób starszych wśród mieszkańców. To także rosnące potrzeby w zakresie zapewnienia należytej opieki oraz usług opiekuńczych dla osób o zmniejszonej sprawności, niepełnosprawnych oraz przewlekle chorujących.

Wraz ze wzrostem odsetka osób starszych w strukturze mieszkańców coraz większe znaczenie mają również wszelkie przedsięwzięcia ukierunkowane na wielokierunkową aktywizację seniorów.

4. Realizacja założeń Strategii w kontekście obranych celów i działań

Misja gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Dębica na lata 2022- 2027 brzmi:

„Zapewnienie mieszkańcom Gminy Miasta Dębica jak najlepszej jakości życia”

---

⁵ Sprawozdanie z działalności MOPS za 2023 str. 15.

Zostanie ona zrealizowana dzięki realizacji celów strategicznych i operacyjnych przypisanych do określonych priorytetów. Są to⁶:

Priorytet I.

Osoby starsze,
długotrwale chore i
osoby z
niepełnosprawnością

Priorytet II.
Rodzina

Priorytet III.

Przeciwdziałanie
wykluczeniu
społecznemu

Priorytet IV.

Problem
przemocy
domowej

Cel strategiczny:

Budowanie
zintegrowanego
systemu wsparcia
seniorów, osób
długotrwale chorych
i osób z
niepełnosprawnością

Cel strategiczny:

zintegrowany
system wsparcia
i opieki nad
dzieckiem i rodziną

Cel strategiczny:

Wspieranie osób
i rodzin
zagrożonych
wykluczeniem

Cel strategiczny:

Zwiększenie
skuteczności
działań na rzecz
przeciwdziałania
przemocy domowej
i zjawiska
uzależnień

CELE OPERACYJNE

1.1. Przeciwdziałanie
izolacji i wykluczeniu
osób starszych,
długotrwale chorych
i osób z
niepełnosprawnością

2.1. Skuteczne
wspieranie rodzin
w prawidłowym
wypełnianiu
funkcji
rodzicielskiej

3.1. Podejmowanie
działań zabezpieczająco-
pomocowych na rzecz
osób w trudnej sytuacji
materialno-życiowej i ich
rodzin

4.1. Prowadzenie
zintegrowanej pomocy
członkom rodzin,
w których występuje
problem przemocy
domowej

1.2. Poprawa jakości życia
osób starszych i osób
z niepełnosprawnością

2.2. Wzmacnianie
systemu wspierania
rodziny i pieczy
zastępczej

3.2. Prowadzenie
aktywizacji zawodowej
i społecznej osób
długotrwale
bezrobotnych

4.2. Podniesienie
świadomości i
wrażliwości
społecznej na
problemy związane z
przemocą domową

3.3. Opracowanie
polityki działań
ukierunkowanej na
wsparcie
cudzoziemców

⁶ „Przeciwdziałanie przemocy domowej” - nowelizacja przepisów; z dniem 22 czerwca 2023 r. weszła w życie nowa ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej zastępująca dotychczas obowiązującą ustawę o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Poniżej zaprezentowano wskaźniki zrealizowanych działań oraz osiągniętych rezultatów Strategii w 2023 roku w podziale na priorytety, ze wskazaniem celów strategicznych i przyporządkowanych im celów operacyjnych.

Priorytet I. Osoby starsze, długotrwale chore i osoby z niepełnosprawnością

Cel strategiczny	
Budowanie zintegrowanego systemu wsparcia seniorów, osób długotrwale chorych i osób z niepełnosprawnością	
Cele operacyjne:	
1.1	Przeciwdziałanie izolacji i wykluczeniu osób starszych, długotrwale chorych i osób z niepełnosprawnością
1.2	Poprawa jakości życia osób starszych i osób z niepełnosprawnością

Przeciwdziałanie izolacji i wykluczeniu osób starszych, długotrwale chorych i osób z niepełnosprawnością

Działania	Realizatorzy	Wskaźniki	Wartość osiągnięta w roku 2023
1. Stworzenie osobom starszym, długotrwale chorym i z niepełnosprawnością warunków do aktywnego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej	Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe i stowarzyszenia, Środowiskowy Dom Samopomocy, Centrum Integracji Społecznej	Liczba rodzin, w których funkcjonują osoby starsze, z niepełnosprawnością i długotrwale chore wspierane przez system pomocy społecznej	793 rodziny
2. Zapewnienie dostępu do usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania oraz kontaktu z otoczeniem		Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych	352 osób
3. Tworzenie nowych miejsc całodobowej opieki dla osób niesamodzielnych		Liczba osób korzystających z całodobowej opieki w domach pomocy społecznej	97 osób
4. Rozwijanie oferty spędzania czasu wolnego kierowanej do osób starszych, długotrwale chorych i z niepełnosprawnością		Liczba uczestników ośrodków wsparcia dziennego dla seniorów	107 osób
5. Udzielenie seniorom wsparcia w postaci pracy socjalnej oraz pomocy finansowej i rzeczowej		Liczba zrealizowanych programów/projektów skierowanych do seniorów	16
6. Wykorzystanie narzędzi ekonomii społecznej w procesie aktywizacji osób z niepełnosprawnością oraz seniorów			
7. Prowadzenie ośrodków wsparcia dziennego dla seniorów			

Poprawa jakości życia osób starszych i osób z niepełnosprawnością

Działania	Realizatorzy	Wskaźniki	Wartość osiągnięta w roku 2023
1. Kreowanie świadomości społecznej w zakresie niepełnosprawności i starości poprzez kampanie informacyjne, dni otwarte, imprezy integracyjne dedykowane osobom starszym i z niepełnosprawnością 2. Utworzenie systemu wsparcia psychologicznego i psychiatrycznego dla osób starszych i osób z niepełnosprawnością 3. Rozwój klubów seniora 4. Uzupełnienie infrastruktury socjalnej miasta, m.in. utworzenie mieszkań chronionych 5. Rozwijanie wsparcia poprzez zwiększenie liczby dotowanych miejsc w Środowiskowym Domu Samopomocy.	Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Środowiskowy Dom Samopomocy, organizacje pozarządowe	Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych, dni otwartych, imprez dedykowanych osobom starszym i niepełnosprawnym	20
		Liczba osób, które skorzystały z wsparcia psychologicznego i psychiatrycznego	30
		Liczba utworzonych klubów seniora	0
		Liczba uczestników Środowiskowego Domu Samopomocy	49 uczestników (39 miejsc)
		Liczba osób w mieszkaniach chronionych	0

W ubiegłym roku odnotowaliśmy wzrastającą liczbę osób starszych, chorych oraz niepełnosprawnych oczekujących wsparcia ze strony MOPS w Dębicy. Z pomocy w postaci usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych skorzystało 305 osób.

Ponadto objęliśmy wsparciem specjalistycznymi usługami opiekuńczymi 48 dzieci z zaburzeniami psychicznymi w tym z autyzmem. W domach pomocy społecznej przebywało 97 pensjonariuszy.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy w 2023 r. realizował różnego rodzaju programy na rzecz osób starszych, niepełnosprawnych, m.in. program „Korpus Wsparcia Seniorów” który w dużym stopniu przyczynił się do pomocy w zakresie wsparcia działań na rzecz seniorów niesamodzielnym ze względu na wiek oraz stan zdrowia. Wsparcie w ramach ww. Programu na terenie Gminy Miasta Dębica zostało objętych 77 osób, które ukończyły 65-ty rok życia.

Kolejny rok realizowany był program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2023, ogłoszonego przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej, finansowanego ze środków Funduszu Solidarnościowego. Program zapewniał wsparcie w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym.

Po raz pierwszy w minionym roku MOPS w Dębicy realizował program „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2023, którego celem było odciążenie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad osobami posiadającymi orzeczenie

o znacznym stopniu niepełnosprawności. Dzięki temu osoby zaangażowane na co dzień w sprawowanie opieki mogły dysponować czasem dla siebie, który przeznaczyły na odpoczynek i regenerację, jak również na załatwienie niezbędnych spraw.

Do września 2023 r. kontynuowano realizację projektu ze środków unijnych pt. „Sercem w Seniora” który skierowany jest do osób starszych powyżej 60 r. ż. potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu w związku z niemożnością samodzielnego wykonywania co najmniej jednej z podstawowych czynności dnia codziennego.

Kontynuowano również realizację projektu pn. „Zwiększenie dostępu do usług społecznych w mieście Dębica” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 Oś priorytetowa VIII Integracja społeczna Działanie 8.3 Zwiększenie dostępu do usług społecznych i zdrowotnych. Celem projektu jest zwiększenie dostępu do usług społecznych oraz poprawa codziennego funkcjonowania poprzez realizowanie usług asystenckich dla osób z niepełnosprawnościami oraz sąsiedzkich usług opiekuńczych dla osób po 60-tym roku życia.

Od października 2023 roku rozpoczęto realizację nowego projektu pt. „Pora na DOM SENIORA” złożonego w odpowiedzi na nabór nr FEPK.07.18-IP.01-001/23 w ramach programu Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027 Program jest kontynuacją działań prowadzonych w ramach zakończonego projektu pt: „Sercem w Seniora”.

Pomoc środowiskową na rzecz osób starszych, niepełnosprawnych, samotnych potrzebujących wsparcia zapewniały Ośrodki Wsparcia MOPS w Dębicy: Dzienny Dom Senior + i Dom Dziennego Pobytu Senior + pn. „Dom Seniora” do którego uczęszczało 80 osób oraz Dom Symeona i Anna do którego uczęszczało 27 osób.

Do ograniczenia skutków niepełnosprawności osób o różnych rodzajach niepełnosprawności, a w konsekwencji zapewnienia im szybkiego powrotu do aktywności zawodowej i społecznej oraz przyspieszenie procesu adaptacyjnego przyczynia się Wypożyczalnia Sprzętu Rehabilitacyjnego działająca w strukturach tut. Ośrodka. Wypożyczalnia zakresem swojego działania obejmuje powiat dębicki i świadczy usługi na rzecz jego mieszkańców. W 2023r. wpłynęło 658 wniosków o użyczenie sprzętu rehabilitacyjnego i urządzeń pomocniczych.

Priorytet II. Rodzina

Cel strategiczny Zintegrowany system wsparcia i opieki nad dzieckiem i rodziną	
Cele operacyjne:	
2.1	Skuteczne wspieranie rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji rodzicielskiej
2.2	Wzmacnianie systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej

Skuteczne wspieranie rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji rodzicielskiej

Działania	Realizatorzy	Wskaźniki	Wartość osiągnięta w roku 2023
1. Przeciwdziałanie problemom opiekuńczo – wychowawczym dzieci i młodzieży 2. Zwiększenie dostępności poradnictwa specjalistycznego dla osób i członków ich rodzin 3. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży 4. Prowadzenie akcji, programów profilaktycznych, kampanii, spotkań, prelekcji, konferencji dotyczących różnorodnych zagrożeń społecznych m.in.: alkohol, narkotyki, depresja, cyberprzemoc, handel ludźmi, sponsoring i inne	Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe, Policja, Sąd Rejonowy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba osób/rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych	3 477 osób
		Liczba osób/rodzin korzystających z systemu pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	283 osób/ 64 rodziny
		Liczba wydanych kart dużej rodziny	2 178
		Liczba programów/projektów na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym	22
		Liczba placówek/Liczba dzieci uczęszczających do placówek wsparcia dziennego	5/265 dzieci

Wzmacnianie systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej

Działania	Realizatorzy	Wskaźniki	Wartość osiągnięta w roku 2023
1. Zapewnienie opieki asystenta rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-	Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy	Liczba rodzin i dzieci objętych asystenturą rodzinną	36 rodzin

wychowawczych, zwiększenie liczby asystentów rodzin 2. Prowadzenie wśród rodzin edukacji w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, m.in. poprzez pracowników MOPS, placówki oświatowe, asystentów rodzin 3. Podejmowanie działań na rzecz dziecka i rodziny, w tym dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej poprzez współpracę różnych podmiotów instytucjonalnych, organizacji pozarządowych, spółdzielni mieszkaniowych 4. Prowadzenie grup wsparcia dla rodzin z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi	Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Policja, Sąd Rejonowy, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, spółdzielnie mieszkaniowe	Liczba asystentów rodziny	2
		Liczba rodzin korzystających z porad	118
		Liczba przeprowadzonych spotkań w grupach wsparcia	4

Priorytet III. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

Cel strategiczny	
Wspieranie osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym	
Cele operacyjne:	
3.1	Podjęmowanie działań zabezpieczająco – pomocowych na rzecz osób w trudnej sytuacji materialno – życiowej i ich rodzin
3.2	Prowadzenie aktywizacji zawodowej i społecznej osób długotrwale bezrobotnych
3.3	Opracowanie polityki działań ukierunkowanej na wsparcie cudzoziemców

Podjęmowanie działań zabezpieczająco – pomocowych na rzecz osób w trudnej sytuacji materialno – życiowej i ich rodzin

Działania	Realizatorzy	Wskaźniki	Wartość osiągnięta w roku 2023
1. Wsparcie pracą socjalną osób/rodzin w trudnej sytuacji materialno-życiowej.	Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Centrum Integracji Społecznej, organizacje pozarządowe,	Liczba osób/rodzin korzystających z systemu pomocy społecznej	837 rodzin/ 1 594 osób w tych rodzinach
2. Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej (w tym w postaci posiłku/ dożywiania) osobom znajdującym się w trudnej sytuacji materialno-życiowej		Liczba osób/rodzin korzystających z pomocy społecznej w powodu ubóstwa	460 rodzin/ 813 osób w tych rodzinach
3. Zapobieganie i ograniczanie zjawiska bezdomności		Liczba osób objętych programem dożywiania	326 osób
4. Ułatwianie społecznej readaptacji w procesie pomocy postpenitencjarnej		Liczba osób bezdomnych w tym liczba osób korzystających z schronienia dla osób bezdomnych	57 osób
5. Promocja idei wolontariatu na rzecz osób w trudnej sytuacji materialno – życiowej i ich rodzin		Liczba podmiotów z którymi podpisano porozumienie/ lub list intencyjny o współpracy	7
		Liczba wolontariuszy	0

Prowadzenie aktywizacji zawodowej i społecznej osób długotrwale bezrobotnych

Działania	Realizatorzy	Wskaźniki	Wartość osiągnięta w roku 2023
1. Reintegracja społeczna i zawodowa osób bezrobotnych i ich otoczenia 2. Reintegracja społeczna w Klubie Integracji Społecznej 3. Opracowanie i realizacja projektów, programów ukierunkowanych na przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu wśród osób bezrobotnych, nieaktywnych zawodowo. 4. Promowanie działalności ekonomii społecznej	Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Centrum Integracji Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy	Liczba osób bezrobotnych w mieście	866
		Liczba osób bezrobotnych korzystających z pomocy społecznej	681
		Liczba osób korzystających z KIS	12
		Liczba osób korzystających z form aktywizacji zawodowej oferowanych z PUP	1 129
		Liczba zrealizowanych programów/projektów oraz liczba osób nimi objętych	1/ 82 osoby

Klub Integracji Społecznej jest elementem wewnętrznej struktury organizacyjnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębicy. Działalność Klubu Integracji Społecznej prowadzona jest w oparciu o ustawę o zatrudnieniu socjalnym oraz ustawę o pomocy społecznej. Działania Klubu prowadzone są na podstawie regulaminu zatwierdzonego przez Dyrektora Ośrodka. Głównym celem KIS jest reintegracja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz działania zmierzające do zapewnienia uczestnikom warsztatów bezpieczeństwa socjalnego, aktywizacji zawodowej i pomocy w osobistym rozwoju.

W 2023 roku KIS przekazał do Powiatowego Urzędu Pracy, listę z osobami wytypowanymi do prac społecznie użytecznych. Do wykonywania prac społecznie użytecznych skierowano 29 osób. Wybranych zostało 12. W ramach reintegracji zawodowej uczestnicy KIS wykonywali prace społecznie użyteczne na terenie miasta Dębica pod nadzorem Zakładu Usług Miejskich lub w ramach warsztatu usług opiekuńczych pod nadzorem MOPS w Dębicy.

Opracowanie polityki działań ukierunkowanej na wsparcie cudzoziemców

Działania	Realizatorzy	Wskaźniki	Wartość osiągnięta w roku 2023
1. Wsparcie i pomoc cudzoziemcom i ich rodzinom	Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejski Zespół Interdyscyplinarny, Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Policja, Sąd Rejonowy, organizacje pozarządowe	Liczba cudzoziemców objętych pomocą społeczną	125

Obywatele Ukrainy, którzy przybyli do Polski w związku z toczącymi się działaniami wojennymi i których pobyt został uznany za legalny na mocy ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2024 r. poz. 167) mogą ubiegać się m.in. jednorazowe świadczenie pieniężne w wysokości 300 zł na osobę. Świadczenie można było przeznaczyć na utrzymanie, w szczególności na pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej oraz opłaty mieszkaniowe; o świadczenia rodzinne oraz posiłki dla dzieci i młodzieży w przedszkolach i szkołach.

Priorytet IV. Problem przemocy domowej

Cel strategiczny	
Zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej i zjawiska uzależnień	
Cele operacyjne:	
4.1	Prowadzenie zintegrowanej pomocy członkom rodzin, w których występuje problem przemocy domowej
4.2	Podniesienie świadomości i wrażliwości społecznej na problemy związane z przemocą domową

Prowadzenie zintegrowanej pomocy członkom rodzin, w których występuje problem przemocy domowej

Działania	Realizatorzy	Wskaźniki	Wartość osiągnięta w roku 2023
1. Realizacja działań edukacyjnych, profilaktycznych, prewencyjnych i interwencyjnych zmierzających do ograniczenia występowania zjawiska przemocy w rodzinie 2. Kompleksowa pomoc dla ofiar przemocy w rodzinie, w tym realizacja procedury „Niebieska Karta”, wsparcie specjalistyczne indywidualne i grupowe, jak i zapewnienie miejsc pobytu dla ofiar przemocy	Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Policja, Straż Miejska, Sąd Rejonowy, placówki oświatowe, Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Prokuratura, organizacje pozarządowe	Liczba rodzin, w których występuje zjawisko przemocy domowej	90 rodzin/ 210 osób
		Liczba wszczętych procedur niebieskiej karty	90
		Liczba osób objętych wsparciem specjalistycznym	161
		Liczba osób skierowanych do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	50
		Liczba osób skierowanych na leczenie odwykowe	57

Podniesienie świadomości i wrażliwości społecznej na problemy związane z przemocą domową

Działania	Realizatorzy	Wskaźniki	Wartość osiągnięta w roku 2023
1. Zwiększenie wiedzy i świadomości społecznej na temat przemocy w rodzinie 2. Zwiększenie liczby działań profilaktyczno-informacyjnych na temat zjawiska uzależnień od Internetu, substancji	Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejski Zespół Interdyscyplinarny, Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Prokuratura, organizacje pozarządowe	Liczba przeprowadzonych działań/akcji profilaktyczno-informacyjnych na temat danego zjawiska uzależnień	1
		Liczba zrealizowanych programów/projektów	22
		Liczba spotkań informacyjnych przeprowadzonych przez Policję	48

3. psychoaktywnych, itp. Wsparcie i pomoc osobom uzależnionym i ich rodzinom		Liczba osób uzależnionych z którymi pracowała komisja	77

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy w ubiegłym roku kontynuował rozwój, szerokich już działań w zakresie wspierania osób i rodzin doświadczających przemocy w rodzinie. Działaniami Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie objętych było 90 rodzin. Wszystkie te rodziny zostały objęte procedurą „Niebieskiej Karty”.

Działania te realizowane były przez placówki oświatowe działania edukacyjne, profilaktyczne skierowane do uczniów wszystkich klas, w których podejmowano zagadnienia związane ze zjawiskiem dotyczącym przemocy – zarówno w szkole, jak i rodzinie. Szczególny akcent położono na czynniki chroniące, pozwalające dzieciom wyznaczyć granice swojego bezpieczeństwa. Organizowane były pogawędki, wykłady, prelekcje, warsztaty przez zespół specjalistów. Udzielano również porad indywidualnych – zarówno dla dzieci, jak i rodziców, którzy sygnalizowali symptomy tego zjawiska w rodzinach. Wskazano sposoby radzenia sobie w sytuacjach konfliktowych, komunikacyjnych oraz radzenia sobie ze stresem, napięciem i regulacją emocji. Utrzymywano stały kontakt z instytucjami wspierającymi rodzinę i działającymi na rzecz rodziny, a także podejmującymi działania profilaktyczne.

5. Podsumowanie

W procesie planowania strategicznego niezbędnym elementem jest monitoring, który pozwala stwierdzić, czy wyznaczone działania zmierzają w słusznym kierunku i przynoszą zakładane zmiany. Polega on na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź już zrealizowanych zadań, a jego celem jest zapewnienie zgodności wdrażania zapisów strategicznych z wcześniejszymi założeniami. Niniejszy raport przedstawia wyniki monitoringu Strategii za 2023 rok.

W związku z postępującym procesem starzenia się społeczeństwa w kolejnych latach realizacji strategii należy kłaść większy nacisk na rozwój różnorodnych form aktywności osób starszych (w szczególności poprzez aktywizację edukacyjną, zdrowotną, kulturalną, sportowo-rekreacyjną oraz społeczną). Istotne będzie wspieranie inicjatyw senioralnych oraz międzypokoleniowych, nastawionych nie tylko na odbiór przez osoby starsze, ale aktywnie ich włączające w proces planowania i realizacji.

Zgodnie z rekomendacjami zawartymi w Strategii, w Dębicy potrzeba jest utworzenia klubu seniora oraz mieszkań wspomaganych z pakietem usług. Jest to odpowiedź na współczesne wyzwania związane ze starzeniem się społeczeństwa i wzrostem zapotrzebowania na usługi opiekuńcze i wspierające osoby starsze.

Natomiast mieszkania wspomagane są przeznaczone dla osób, które potrzebują w zależności od indywidualnych potrzeb.

Od początku wejścia w życie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych pojawiły się nowe formy opieki i wsparcia dla osób starszych i z niepełnosprawnością, takie jak opieka wytchnieniowa, asystent osoby niepełnosprawnej, Korpus Wsparcia Seniora.

Wobec potencjalnych nowych możliwości, jakie przynosi nowa perspektywa Funduszy Europejskich otworzą się także nowe perspektywy dla inicjatyw i przedsięwzięć poprawiających sytuację mieszkańców czy stan infrastruktury usług społecznych.

Potrzeby społeczne w zakresie usług społecznych systematycznie rosną, musi się więc rozwijać infrastruktura wsparcia. A to powinno dziać się przede wszystkim na poziomie lokalnym, blisko ludzi, z trafnym rozpoznaniem z jednej strony potrzeb mieszkańców, z drugiej – lokalnego potencjału usługowego instytucji publicznych, organizacji obywatelskich, przedsiębiorstw społecznych i podmiotów prywatnych.

Podsumowując, na podstawie niniejszego raportu można wskazać, że założone kierunki działań w ramach poszczególnych obszarów problemowych Strategii były systematycznie realizowane w 2023 roku.

Wskazana jest kontynuacja i intensyfikacja działań, a także podejmowanie działań dotąd nierealizowanych lub realizowanych w węższym zakresie w kolejnych latach obowiązywania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Dębica na lata 2022-2027.